

Η εξέλιξη της εκκλησίας

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#) / [Φιλοσοφία](#)

[Αθανάσιος Κορώνης, MSc στην Ορθόδοξη Θεολογία - Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο](#)

Πενήντα μέρες μετά την Ανάληψη του Χριστού συγκροτείται στην Παλαιστίνη η κοινότητα των πρώτων πιστών η οποία ορίζεται ως «Εκκλησία» και αναπτύσσεται πάνω σε ένα ιουδαίο-αραμαϊκό υπόστρωμα. Ο χαρακτηρισμός «Εκκλησία» παραπέμπει σε δύο πολιτισμούς οι οποίοι επηρέασαν αλλά και τροφοδότησαν το Χριστιανισμό, στον Ιουδαϊκό και στον Ελληνικό. (Μόσχος, 2014:43, 46-47).

Αρχικά ο όρος «έκκλησία» αντιστοιχούσε στην εβραϊκή qahal. Η οποία σήμαινε τον συνάθροιση του περιούσιου λαού του Θεού για θρησκευτικούς ή για διάφορους άλλους λόγους. Στην Καινή Διαθήκη μετασχηματιστικέ σε σύναξη του νέου λαού του Ισραήλ. (Φειδάς, 2002:30) Γρήγορα η «Εκκλησία» πήρε την έννοια της Εκκλησίας του Δήμου της κλασικής ελληνικής Δημοκρατίας, διότι οι αποφάσεις λαμβάνονταν από τα μέλη κατόπιν συζήτησης «ομοθυμαδόν» και η κοινότητα και τις επικύρωνε. (Μόσχος, 2014:43, 46-47). Η Εκκλησία δεν εμφανίστηκε εκ του μηδενός στον κόσμο αλλά υπήρχε σαν «πνευματικό» γεγονός στην προαιώνια

βούληση του θεού και στην πρόνοια του, τελειώθηκε δε με την ενανθρώπιση του Υιού και αναγεννήθηκε με τη κάθοδο του Αγίου Πνεύματος κατά την Πεντηκοστή. (Φειδάς, 2002:30).

Μέχρι το 65 μ.χ. με τον πρώτο διωγμό κατά των Χριστιανών στη Ρώμη συνέβησαν ιστορικά γεγονότα τα οποία βοήθησαν τη νέα θρησκεία να βρει την ταυτότητα της. Οι ηγετικές μορφές της Πέτρος και Παύλος θανατώνονται μαρτυρικά, η Εκκλησία απλώνεται πέρα από τον χώρο της Παλαιστίνης και εγκαταλείπεται ο Ιουδαϊκός τρόπος σκέψης. Η μη συμμετοχή των Εβραίων Χριστιανών στην Ιουδαϊκή εξέγερση το 66 κατά των Ρωμαίων δημιούργησε ένταση στις σχέσεις των δύο Εβραϊκών μερίδων, γιατί θεωρήθηκαν προδότες. Η πρώτη Χριστιανική κοινότητα διαλύθηκε οριστικά το 70 μ.χ. όταν καταστράφηκε η Ιερουσαλήμ. Οι εναπομείναντες Χριστιανοί κατέφυγαν στη Πέλλα της ανατολικής Ιορδανίας. (Μόσχος, 2014:43, 46-47)

Στην περίοδο της αρχικής Εκκλησίας το σύστημα διοίκησης της δεν ήταν αυστηρό, διότι αρκούσε ακόμα η προσωπική αυθεντία των άμεσα φωτισμένων (απόστολοι) και για αυτό το λόγο δεν υπήρχαν αξιωματούχοι. Γρήγορα όμως φάνηκε η ανάγκη μιας πιο συγκεκριμένης οργάνωσης. Το οργανωτικό πρότυπο το βρήκαν στην Ιουδαϊκή συναγωγή και το ακολούθησαν. Εξέλεξαν αξιωματούχους, τους «πρεσβυτέρους» οι οποίοι ήταν ηγέτες και αντιπροσώπευαν την Εκκλησία στην διαχείριση των υποθέσεων της. Σαφείς πληροφορίες για το σύστημα των

Πρεσβυτέρων δεν υπάρχουν εμφανίζεται ξαφνικά σαν γεγονός στις Πράξεις (11, 30).

Τους εκκλησιαστικούς ηγέτες πλαισίωσε το «πλήθος». Στην αρχή το πλήθος αποτελούνταν από 120 πρόσωπα, στα οποία προστίθενται άλλα 3000 άτομα την Πεντηκοστή. Με τη πάροδο του χρόνου το πλήθος μεγάλωνε γιατί συνέρρεε στην Ιερουσαλήμ μέγα πλήθος προσήλυτων, ανάμεσά τους αναφέρονται και ιερείς. Αυτοί οι αριθμοί θεωρούνται από μερικούς υπερβολικοί. Φυσικό ήταν να μην υπάρχει ακριβής γνώση του αριθμού των Χριστιανών διότι τα πρώτα χρόνια δεν υπήρχε κάποιο αλάθητο κριτήριο ή σημείο αναγνώρισης τους, όπως βάπτισμα ή κάποια άλλη τελετή μύησης. Μόνο μια χαλαρή σχέση μαθητείας υπήρχε. Οι μαθητές δεν ξεχώριζαν από το πλήθος διότι τα όρια του διαχωρισμού τους ήταν ασαφή . Η πρώτη αναφορά στο μυστήριο του βαπτίσματος γίνεται στις Πράξεις (2,41) με το βάπτισμα των 3.000 πιστών και μεταξύ αυτών και του Σαούλ (9,18). Οι μόνοι Χριστιανοί οι οποίοι έμειναν αβάπτιστοι είναι οι αναφερόμενοι στο εδάφιο (1,14) των Πράξεων. Οι 120, δηλαδή οι απόστολοι οι αδερφοί του Κυρίου και οι γυναίκες. Πότε ακριβώς εισήχθη το βάπτισμα δεν είναι δυνατόν να γίνει γνωστό, αποτελεί όμως ένα σημείο διάκρισης των πιστών οι οποίοι θα στελεχώσουν την Εκκλησία. (Weiss,2001: 61-64). Οι βαπτισμένοι πιστοί της νέας θρησκείας πήραν για πρώτη φορά το όνομα Χριστιανοί στην δυναμική Εκκλησία της Αντιόχειας. (Φειδάς, 2002: 34-36)

Το σύστημα διοίκησης της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων ήταν μικτό. Η ποιμαντική φροντίδα ανατέθηκε από τους δώδεκα στο Ιάκωβο τον αδερφό του Χριστού αν και είχε οικουμενική αποστολική αυθεντία. Ο αριθμός δώδεκα είναι ιερός στον Χριστιανικό κόσμο όπως φαίνεται και από την συμπλήρωση με κλήρο του κενού που άφησε η αυτοκτονία του Ιούδα. Η ιερότητα του προκύπτει από την εσχατολογία, από την αναμονή της τελικής κρίσης από τον Υιό του Ανθρώπου. Κατά την οποία ο Χριστός θα έχει δίπλα του τους δώδεκα μαθητές του οι οποίοι θα κρίνουν τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ. Ο Ιάκωβος διορίστηκε επίσκοπος της κοινότητας, τον οποίο βοηθούσαν στο λειτούργημα του εκτός από τους αποστόλους και οι εκλεγμένοι «πρεσβύτεροι».

Φαίνεται ότι υπήρχαν «φυλετικές» διακρίσεις ανάμεσα στα μέλη της πρώτης Χριστιανικής κοινότητας, διότι οι ελληνοιστές χριστιανοί διαμαρτύρονταν έντονα επειδή οι πρεσβύτεροι παραμελούνταν οι χήρες τους. Οι απόστολοι έλυσαν το πρόβλημα εκλέγοντας επτά ελληνοιστές «διακόνους». Οι εκλεγμένοι διάκονοι ανέλαβαν το αξίωμα τους και την διακονία τους, η οποία αφορούσε τους ελληνοιστές Χριστιανούς, με χειροτονία (χειροθεσία) (Πραξ.6,6). Η λύση των διακόνων ήταν υπαγορευμένη από την αρχή της κοινοκτημοσύνης η οποία διέπε

τις σχέσεις των μελών της χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων. (Φειδάς, 2002:37-38). Οι διάκονοι δεν ήταν διορισμένοι από τους Αποστόλους-πρεσβυτέρους , στα πλαίσια της τυπικής εκκλησιαστικής λειτουργικής διαδικασίας. Ήταν μια εκλεγμένη ξεχωριστή ομάδα εντός της Εκκλησίας η οποία αντιπροσώπευε την ελληνιστική Χριστιανική πτέρυγα. (Weiss,2001:62)

Στα πρώτα χρόνια της νέας πίστης η διδασκαλία της γίνονταν προφορικά και με τον ίδιο τρόπο μεταφέρονταν και οι αναμνήσεις των Χριστιανών για τη ζωή και το έργο του Ιησού. Η προφορική μετάδοση της πίστης από γενιά σε γενιά ήταν επισφαλής για την αλήθεια διότι οι παραδόσεις αλλοιώνονταν κατά καιρούς και προσαρμόζονταν ανάλογα από την κάθε κοινότητα. Η ραγδαία εξάπλωση του κινήματος κατέδειξε την ανάγκη καταγραφής των γεγονότων και της διδασκαλίας για την ακριβή και ορθή μεταβίβαση τους στις επερχόμενες γενιές. Τα αρχαιότερα γραπτά κείμενα τα οποία έχουν σωθεί είναι οι επιστολές του Παύλου με αρχαιότερη την Α΄ προς Θεσσαλονικείς γραμμένη περί το 50 μ.χ. Οι επιστολές του Παύλου γράφτηκαν στη δεκαετία του 50 μ.χ. Υπάρχουν και άλλες σωζόμενες επιστολές χριστιανών αλλά είναι ελάσσονος σημασίας. Δεύτερη γραπτή πηγή είναι η συλλογές κειμένων τα οποία αποτελούν την Καινή Διαθήκη. Στα τέσσερα κανονικά Ευαγγέλια της καταγράφεται η διδασκαλία, η δράση και ο θάνατος του Ιησού όπως την είχε διατηρήσει η μέχρι τότε παράδοση. Υπάρχουν και άλλα Χριστιανικά κείμενα τα οποία αφορούν τον Ιησού και τη δράση του, όπως το «Ευαγγέλιο του Πέτρου», το «ευαγγέλιο του Ιούδα» κ.λ.π. τα οποία δεν θεωρούνται έγκυρα και ως εκ τούτου καλούνται «απόκρυφα» διότι αποκλείστηκαν από τον κανόνα της Καινής Διαθήκης. Τα περισσότερα από αυτά πιστεύεται ότι είναι γραμμένα μετά τα κανονικά στα οποία βασίζονται μερικώς. Ιστορικά και τα μη κανονικά ευαγγέλια έχουν την ίδια αξία με τα κανονικά διότι φωτίζουν όλες τις ιδεολογικές πλευρές του πρώιμου Χριστιανισμού. Επιπλέον τα απόκρυφα έχουν μια πρόσθετη αξία διότι εμφανίζουν τις αντίθετες πεποιθήσεις από την τάση που τελικά επικράτησε αργότερα σαν επίσημο Χριστιανικό δόγμα. (Χίλ,2010 :28)

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

<https://bit.ly/3qMBCSP>